

# SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 3 päivänä heinäkuuta 2017

---

445/2017

## **Laki** **rahanpesun selvittelykeskuksesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

### *Soveltamisala*

Tässä laissa säädetään rahanpesun selvittelykeskuksesta sekä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä, paljastamista ja selvittämistä koskevasta rekisteristä.

2 §

### *Rahanpesun selvittelykeskus ja sen tehtävät*

Keskusrikospoliisissa on rahanpesun selvittelykeskus, jonka tehtävänä on:

- 1) rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estäminen, paljastaminen ja selvittäminen sekä tutkintaan saattaminen;
- 2) rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain (444/2017) 4 luvun 1 §:ssä tarkoitettujen ilmoitusten vastaanottaminen ja analysointi sekä palautteen antaminen niiden vaikutuksista;
- 3) yhteistyö viranomaisten kanssa rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen torjunnassa;
- 4) yhteistyö ja tietojenvaihto rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä ja selvittämisestä huolehtivien vieraan valtion viranomaisten ja kansainvälisten järjestöjen kanssa;
- 5) yhteistyö ilmoitusvelvollisten kanssa;
- 6) tilaston pitäminen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain 4 luvun 1 §:ssä tarkoitettujen ilmoitusten ja mainitun luvun 5 §:ssä säädettyjen liiketoimien keskeytysten lukumäärästä, tutkintaan saatettujen epäilyttäviä liiketoimia koskevien ilmoitusten lukumäärästä sekä tehdyistä, vastaanotetuista, evätyistä ja vastatuista tietopyynnöistä;
- 7) varojen jäädyttämisestä terrorismin torjumiseksi annetun lain (325/2013) 3 §:n 2 momentissa tarkoitettujen ilmoitusten vastaanotto ja käsittely, mainitun lain 4 §:ssä tarkoitettujen jäädyttämispäätösten edellytysten selvittäminen ja jäädyttämispäätöksiä koskevien esitysten tekeminen.

Edellä 1 momentin 1 kohdassa rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisellä, paljastamisella ja selvittämisellä tarkoitetaan rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen epäilyihin liittyvien ilmoitusten ja näihin epäilyihin liittyvien tietojen vastaanottamista, tallettamista ja muuta käsittelemistä sekä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen ja sen rikoksen, jolla rahanpesun tai terrorismin rahoittamisen kohteena oleva omaisuus tai rikoshyöty on saatu tai saataisiin, estämistä, paljastamista ja selvittämistä.

Rahanpesun selvittelykeskuksen toimivaltuuksista säädetään lisäksi poliisilaissa (872/2011).

Keskusrikospoliisin tulee antaa vuosittain Poliisihallitukselle selvitys rahanpesun selvittelykeskuksen toiminnasta, rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain 4 luvun 1 §:ssä tarkoitettujen ilmoitusten ja tämän lain 6 §:ssä tarkoitettujen liiketoimen keskeyttämistä koskevien määräysten lukumääristä sekä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen vastaisen toiminnan yleisestä edistymisestä Suomessa.

### 3 §

#### *Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä, paljastamista ja selvittämistä koskeva rekisteri*

Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä, paljastamista ja selvittämistä varten on rahanpesun selvittelykeskuksen käyttöön tarkoitettu pysyvä automaattisen tietojenkäsittelyn avulla ylläpidettävä henkilörekisteri (*rahanpesurekisteri*), jonka rekisterinpitäjä on rahanpesun selvittelykeskus.

Rahanpesurekisteri voi sisältää 2 §:ssä säädettyjen tehtävien suorittamiseksi hankittuja ja saatuja sekä 4 ja 5 §:n nojalla saatuja tarpeellisia tietoja ja asiakirjoja.

Rahanpesurekisteriin saadaan tallettaa tietojärjestelmän käyttötarkoituksen kannalta seuraavat tarpeelliset tiedot:

- 1) ilmoituksen tehneen henkilön nimet ja sen henkilön nimet, jota ilmoitus koskee;
- 2) syntymäaika, -kotikunta ja -valtio;
- 3) henkilötunnus;
- 4) tunnistamisessa käytetyn asiakirjan tiedot;
- 5) sukupuoli;
- 6) äidinkieli;
- 7) kansalaisuus, kansalaisuudettomuus tai kansallisuus;
- 8) kotivaltio;
- 9) siviilisääty;
- 10) ammatti;
- 11) osoite ja puhelinnumero sekä muu yhteystieto;
- 12) tieto henkilön kuolemasta tai kuolleeksi julistamisesta;
- 13) viranomaisen antama asiakasnumero;
- 14) Y-tunnus;
- 15) pankkitilitiedot;

16) ulkomaalaisen henkilön vanhempien nimet ja osoite, matkustusasiakirjan tiedot sekä muut maahantuloon ja rajanylittämiseen liittyvät tarpeelliset tiedot.

Rahanpesurekisteriä saavat käyttää vain rahanpesun selvittelykeskuksen henkilöstöön kuuluvat. Tietoja saa käyttää ja luovuttaa salassapitosäännösten estämättä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen ja sen rikoksen, jolla rahanpesun tai terrorismin rahoittamisen kohteena oleva omaisuus tai rikoshyöty on saatu tai saataisiin, estämiseksi, paljastamiseksi ja selvittämiseksi sekä tutkintaan saattamiseksi.

Epäilyttävää liiketoimea koskevan ilmoituksen tekijän nimi ja henkilöllisyys ovat salassa pidettäviä tietoja. Edellä säädetyn estämättä tiedon saa kuitenkin luovuttaa tämän lain 4 §:n 4 momentissa ja 5 §:n 3 momentissa säädettyä tarkoitusta varten.

Rekisteröidyllä ei ole tarkastusoikeutta rekisterin muihin kuin 2 §:n 1 momentin 7 kohdassa tarkoitettuihin jäädyttämispäätöksiin liittyviin tietoihin. Tietosuoja-valtuutettu voi rekisteröidyn pyynnöstä tarkastaa rekisteröityä koskevien tietojen käsittelyn lainmukaisuuden.

Ilmoitus ja sen tiedot poistetaan rahanpesurekisteristä kymmenen vuoden kuluttua rahanpesun tai terrorismin rahoittamisen epäilyä koskevan merkinnän tekemisestä. Edellä

2 §:n 1 momentin 7 kohdan mukaiset tiedot poistetaan viipymättä, jos jäädyttämiss päätös kumotaan varojen jäädyttämisestä terrorismin torjumiseksi annetun lain 12 §:n nojalla.

Edellä 5 §:n 5 momenttiin perustuvaa tietojen käsittelyä koskevat lokitiedot ja valvontatiedot on pyynnöstä annettava tietosuojavaltuutetun nähtäväksi. Lokitiedot säilytetään ainoastaan henkilötietojen suojan ja tietoturvallisuuden sekä oikeusturvan varmistamiseksi ja ne on suojattava epäasialliselta käytöltä. Lokitiedot ja valvontatiedot säilytetään kymmenen vuotta.

Poliisin henkilörekistereistä ja poliisin henkilötietojen käsittelystä säädetään lisäksi henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetussa laissa (761/2003) ja henkilötietolaisissa (523/1999).

#### 4 §

##### *Rahanpesun selvittelykeskuksen oikeus saada, käyttää ja luovuttaa tietoa*

Rahanpesun selvittelykeskuksella on oikeus saada viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitamaan asetetulta yhteisöltä sekä ilmoitusvelvollisilta rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen ja selvittämisen kannalta välttämättömät tiedot ja asiakirjat maksutta sen estämättä, mitä liike- ja ammattisalaisuutta tai yksilön, yhteisön tai säätiön taloudellisia olosuhteita, taloudellista asemaa tai verotustietoja koskevien tietojen salassapidosta säädetään. Päätöksen salassa pidettävien tietojen hankkimisesta tekee selvittelykeskuksessa työskentelevä päällystöön kuuluva poliisimies.

Selvittelykeskuksella on oikeus saada maksutta yksityiseltä yhteisöltä, säätiöltä ja henkilöltä selvittelykeskuksessa työskentelevän päällystöön kuuluvan poliisimiehen kirjallisesta pyynnöstä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen ja selvittämisen kannalta välttämättömät tiedot yhteisön jäsentä, tilintarkastajaa, toiminnantarkastajaa, hallituksen jäsentä tai työntekijää velvoittavan salassapitovelvollisuuden estämättä.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja tietoja saa luovuttaa rahanpesun selvittelykeskukselle tietojoukkona tai sähköisesti.

Saatuja tietoja saa käyttää ja luovuttaa salassapitosäännösten estämättä vain rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen ja sen rikoksen, jolla rahanpesun tai terrorismin rahoittamisen kohteena oleva omaisuus tai rikoshyöty on saatu tai saataisiin, estämiseksi, paljastamiseksi ja selvittämiseksi sekä tutkintaan saattamiseksi. Rahanpesun selvittelykeskus voi luovuttaa tietoja myös ilman pyyntöä. Lisäksi tietoja saa luovuttaa ulkoasiainministeriölle varojen jäädyttämisestä terrorismin torjumiseksi annetun lain 9 §:ssä säädettyjen tehtävien ja ulosottomiehelle mainitun lain 14 §:ssä säädettyjen tehtävien ja eräiden Suomelle Yhdistyneiden Kansakuntien ja Euroopan unionin jäsenenä kuuluvien velvoitusten täyttämiseksi annetun lain (659/1967) 2 b §:ssä säädettyjen tehtävien hoitamiseksi. Tietoja voidaan luovuttaa myös tässä laissa tarkoitettulle toimivaltaiselle valvontaviranomaiselle, jos luovutettava tieto on välttämätön toimivaltaisen valvontaviranomaisen tässä laissa tarkoitettujen tehtävien suorittamiseksi. Päätöksen tässä momentissa tarkoitettujen tietojen luovuttamisesta tekee rahanpesun selvittelykeskuksessa työskentelevä päällystöön kuuluva poliisimies. Tässä momentissa tarkoitettuja tietoja saa luovuttaa tietojoukkona tai sähköisesti.

Rahanpesun selvittelykeskus voi asettaa rajoituksia ja ehtoja 1, 2 ja 4 momentissa tarkoitettujen luovutettavien tietojen käytölle. Rahanpesun selvittelykeskus voi kieltäytyä luovuttamasta tietoja muulle kuin esitutkintaviranomaiselle, jos asiassa on syytä epäillä rahanpesua tai terrorismin rahoittamista ja tietojen luovuttaminen voisi vaarantaa tutkinnan tavoitteet.

Rahanpesun selvittelykeskuksen 1 ja 2 momentissa säädetyn tiedonsaantioikeuden perusteella tehtyä tiedustelua tai sen sisältöä ei saa paljastaa tiedustelun kohteelle. Tiedustelun ja sen johdosta annetun vastauksen säilyttämiseen ja niiden tarkastamiseen sovelletaan, mitä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain 4 luvun 3 §:n

1 ja 2 momentissa säädetään epäilyttäviä liiketoimia koskevien tietojen säilyttämisestä ja tarkastamisesta.

## 5 §

### *Tietojen vaihtaminen*

Rahanpesun selvittelykeskuksella on oikeus pyytää 4 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja tietoja vieraan valtion rahanpesun selvittelykeskukselta tai muulta toimivaltaiselta viranomaiselta rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen ja sen rikoksen, jolla rahanpesun tai terrorismin rahoittamisen kohteena oleva omaisuus tai rikoshyöty on saatu tai saataisiin, estämiseksi, paljastamiseksi ja selvittämiseksi sekä tutkintaan saattamiseksi. Tietojen luovuttamista koskevassa pyynnössä on yksilöitävä niiden käyttötarkoitus ja siinä on oltava pyyntöön vastaamista varten riittävät tosiseikat, taustatiedot ja perustelut.

Vieraan valtion viranomaiselta saatuja tietoja saa käyttää ja luovuttaa muuhun kuin siihen tarkoitukseen, jota varten ne on luovutettu, ainoastaan tämän viranomaisen etukäteen antamalla suostumuksella.

Rahanpesun selvittelykeskus voi perustellusta pyynnöstä luovuttaa 4 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja tietoja vieraan valtion rahanpesun selvittelykeskukselle tai muulle toimivaltaiselle viranomaiselle rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen ja sen rikoksen, jolla rahanpesun tai terrorismin rahoittamisen kohteena oleva omaisuus tai rikoshyöty on saatu tai saataisiin, estämiseksi, paljastamiseksi ja selvittämiseksi sekä tutkintaan saattamiseksi. Tietojen luovuttamista koskevaan pyyntöön on vastattava ilman aiheutonta viivytystä. Rahanpesun selvittelykeskus voi asettaa rajoituksia ja ehtoja luovutettavien tietojen käytölle. Tietojen luovuttamisesta voidaan kieltäytyä, jos se voisi haitata rahanpesun, terrorismin rahoittamisen tai sen rikoksen, jolla rahanpesun tai terrorismin rahoittamisen hyöty on saatu, estämistä, paljastamista tai selvittämistä tai tutkintaan saattamista taikka muusta perustellusta syystä. Rahanpesun selvittelykeskus voi luovuttaa tietoja vieraan valtion rahanpesun selvittelykeskukselle tai muulle toimivaltaiselle viranomaiselle myös ilman pyyntöä silloin, kun tämä on tarpeen tässä momentissa säädettyä tarkoitusta varten.

Tässä pykälässä tarkoitettuja tietoja saa vastaanottaa ja luovuttaa yhteisesti sovittua menettelyä käyttäen tietojoukkona tai sähköisesti. Rahanpesun selvittelykeskus voi hakea osumatietoja Euroopan unionin jäsenvaltion rahanpesun selvittelykeskuksen ylläpitämästä rekisteristä, jos asianomaisen jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen on antanut siihen suostumuksen. Euroopan unionin jäsenvaltion rahanpesun selvittelykeskukselle voidaan antaa oikeus hakea osumatietoja 3 §:ssä tarkoitettusta rekisteristä sen selvittämiseksi, sisältääkö rekisteri tietoja asianomaisen valtion haun kohteesta. Päätöksen tässä pykälässä tarkoitettujen tietojen ja osumatietoihin liittyvien tietojen luovuttamisesta tekee rahanpesun selvittelykeskuksessa työskentelevä päällystöön kuuluva poliisimies.

Kansainvälisestä oikeusavusta rikosasioissa säädetään erikseen.

## 6 §

### *Rahanpesun selvittelykeskuksen määräys liiketoimen keskeyttämisestä*

Rahanpesun selvittelykeskuksessa työskentelevä päällystöön kuuluva poliisimies voi antaa ilmoitusvelvolliselle määräyksen liiketoimen keskeyttämisestä enintään kymmenen arkipäivän ajaksi, jos tällainen keskeytys on välttämätön rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen ja sen rikoksen, jolla rahanpesun tai terrorismin rahoittamisen kohteena oleva omaisuus tai rikoshyöty on saatu tai saataisiin, estämiseksi, paljastamiseksi ja selvittämiseksi sekä tutkintaan saattamiseksi.

Rahanpesun selvittelykeskuksessa työskentelevä päällystöön kuuluva poliisimies voi antaa ulkomaisen rahanpesun tai terrorismin rahoittamisen torjunnasta vastaavan viranomaisen pyynnöstä ilmoitusvelvolliselle määräyksen liiketoimen keskeyttämisestä enin-

tään kymmenen arkipäivän ajaksi, jos tällainen keskeytys on välttämätön rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen ja sen rikoksen, jolla rahanpesun tai terrorismin rahoittamisen kohteena oleva omaisuus tai rikoshyöty on saatu tai saataisiin, estämiseksi, paljastamiseksi ja selvittämiseksi sekä tutkintaan saattamiseksi.

Rahanpesun selvittelykeskuksella on 1, 2 ja 4 momentissa säädettyä tarkoitusta varten oikeus pyytää selvitystä liiketoimesta siltä, jonka varoja tai omaisuutta keskeyttäminen koskee. Liiketoimen keskeyttämistä koskeva määräys on viivytyksettä peruttava, kun keskeytys ei ole enää tarpeen.

Rahanpesun selvittelykeskuksessa työskentelevä päällystöön kuuluva poliisimies voi antaa tulliviranomaiselle täytäntöön pantavaksi määräyksen pidättää tullitoimenpiteen ja rajavartiolaitosviranomaiselle määräyksen pidättää rajatarkastuksen tai rajavallvonnan yhteydessä tavatut varat enintään kymmenen arkipäivän ajaksi, jos tällainen toimenpide on välttämätön rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen ja sen rikoksen, jolla rahanpesun tai terrorismin rahoittamisen kohteena oleva omaisuus tai rikoshyöty on saatu tai saataisiin, estämiseksi, paljastamiseksi ja selvittämiseksi sekä tutkintaan saattamiseksi. Pidätettävillä varoilla tarkoitetaan yhteisön alueelle tuotavan tai sieltä vietävän käteisrahan valvonnasta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1889/20052 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua käteisrahaa sekä muuta irtainta omaisuutta, jolla on taloudellista arvoa.

Tässä pykälässä tarkoitettuihin arkipäiviin ei lasketa lauantaita.

## 7 §

### *Voimaantulo*

Tämä laki tulee voimaan 3 päivänä heinäkuuta 2017.

Helsingissä 28 päivänä kesäkuuta 2017

**Tasavallan Presidentti**

**Sauli Niinistö**

Sisäministeri Paula Risikko